

LUONNOS VUODEN 2026 JÄRJESTÖAVUSTUSTEN HAKUOHJEISTA.
Luonnoksessa keltaisella lisätyt kohdat ja yliviivattuna poistettavat kohdat.

Järjestöavustusten hakuohjeet vuodelle 2026

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
– Siun sote

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Avustusten hakijat.....	3
3. Yleiset avustusperiaatteet	3
4. Muut ehdot	5
5. Avustusmuodot	7
5.1 Toiminta-avustukset.....	7
5.1.2 Teema-avustus	8
5.2 Kumppanuudet	9
5.3 Aie- ja yhteistyösopimukset	9

1. Johdanto

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote järjestää sille lailla säädetty tehtävät. Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat toiminnot on kuvattu laissa hyvinvointialueesta (611/2021), laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) sekä laissa pelastustoimen järjestämisestä (613/2021). Hyvinvointialueen [hallintosäännön](#) (9 §) mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteistä ja määrärahojensa puitteissa järjestöjen ja yhdistysten toiminta-avustuksista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä osallisuuden lisäämisen käyttötarkoituksiin.

Järjestöt ja yhdistykset (jatkossa järjestöt) edistävät alueensa asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä toimivat omalla alueellaan sosiaali- ja terveystalveluiden kumppaneina ja tuottajina. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (7 §) todetaan, että hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin. Hyvinvointialueen on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Laki hyvinvointialueesta ja laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä velvoittavat hyvinvointialuetta tekemään yhteistyötä järjestöjen kanssa.

Tässä asiakirjassa määritellään yleiset periaatteet ja menettelytavat, joita noudatetaan Siun soten myöntämissä järjestöavustuksissa, kumppanuuksissa ja yhteistyösopimuksissa. Asiakirjassa määritellään avustusehdot, jotka avustuksen saaja hyväksyy avustusta hakiessaan ja jotka siten sitovat hakijaa avustuksen yleisinä sopimusehtoina. Ohjetta ei sovelleta yrityksiin tai sellaiseen toimintaan, jota Siun sote ostaa järjestöltä tai muulta toimijalta.

2. Avustusten hakijat

Siun sote myöntää avustuksia Pohjois-Karjalaan rekisteröidyille yleishyödyllisille järjestöille sekä maakuntarajat ylittävälle järjestölle, jonka avustettava toiminta kohdistuu kokonaisuudessaan pohjoiskarjalaisiin. Avustuksen hakijan tulee olla toiminut vähintään yhden täyden tilikauden ajan.

3. Yleiset avustusperiaatteet

Avustettavan tai muulla yhteistyösopimuksella tuettavan toiminnan tulee kiinnittyä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin, strategiaan painopisteisiin ja sisältöalueisiin sekä näistä johdettuihin toimeenpanosuunnitelmiin. Avustusten myöntämistä ohjaavat kansallisten ja EU:n säädösten lisäksi vuosittain vahvistettava hyvinvointialueen talousarvio sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sisältöalueet. Avustusten myöntämisessä voidaan ottaa myös huomioon avustettavan toiminnan yhteys hyvinvointialueen HYTE-kertoimeen.

Siun soten järjestöyhteistyön tavoitteena on tukea alueen järjestöjen osallistumista pohjoiskarjalaisten hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden ja osallisuuden edistämiseen.

Hyvinvointialueen järjestöavustuksilla ja järjestöjen kanssa tehtävillä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksilla tuetaan järjestöjen toteuttamaa asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä turvallisuutta edistävää toimintaa.

Avustettavan toiminnan tulee sisällöltään kiinnittyä hyvinvointialueen tehtäviin eli sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoiminnan järjestämiseen:

- Eri ikäisten arjen ja toimintakyvyn tukeminen
- Mielenterveys-, päihde- ja kriisityö
- Turvallisuus ja varautuminen
- Sairausryhmiin, sairauksien ehkäisyyn ja vammaisuuteen kiinnittyvä toiminta
- Sotaveteraanien ja -invalidien toimintakyvyn tukeminen

Lisäksi avustettavan toiminnan tulee kiinnittyä **hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen sisältöalueisiin**

- Digituki
- Elintapaohjaus
- Ehkäisevä päihdetyö
- Kaatumisen ehkäisy
- Kulttuurihyvinvointityö
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisy
- Mielenterveyden edistäminen
- Osallisuuden edistäminen
- Yksinäisyyden ehkäisy
- Ylipainon ja lihavuuden ennaltaehkäisy

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen järjestöavustusten tulee kohdentua pohjoiskarjalaisiin ja toteutua Pohjois-Karjalassa. Avustuksen hakijan tulee määritellä toiminnan kohderyhmä ja toiminnan tulee olla kaikille kohderyhmän edustajille avointa. Lähtökohtaisesti avustettavan toiminnan tulee olla osallistujille maksutonta. Avustuksen saaminen ei kuitenkaan estä muuta pienimuotoista varainhankintaa avustuksella toteutettavissa toiminnoissa. Nämä tulee tuoda esille avustushakemuksessa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta käyttää harkintaansa arvioidessaan varainhankinnan pienimuotoisuutta.

Hyvinvointialueen avustukset ja sopimukset ovat aina harkinnanvaraisia ja määrärahat tarkentuvat vuosittain talousarviossa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteistä ja sisältöalueista ja antaa niistä lausunnon hallitukselle talousarviovalmistelua varten (Hallintosääntö 9 §). Hyvinvointialueen talousarvioon esitetään hyväksyttäväksi määräraha toiminta-avustuksiin, jonka lautakunta avustusohteiden hyväksymisellä jakaa toiminta- ja teema-avustuksiin.

Samaan toimintaan voi hakea avustusta joko hyvinvointialueelta tai kunnalta. Kunnat myöntävät järjestöavustuksia omien kriteeriensä mukaisesti.

Hyvinvointialueen avustusta ei myönnetä:

- Avointen kohtaamispaikkojen tila- ja vuokratukustannuksiin
- Hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) alaiseen kilpailutettavaan palvelutoimintaan tai taloudelliseen toimintaan, jota tarjotaan markkinoilla, vaikka sillä olisi liittymäpintaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen
- Henkilöstö- tai matkakuluihin, jotka eivät liity avustettavaan toimintaan
- Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaan toimintaan
- Investointeihin, hankintoihin tai yhdistyksen omistamien tilojen kunnostamiseen ja ylläpitoon
- Järjestön perustoiminnan organisointiin kuuluvat toiminnot, kuten hallinnon tai aluetason kokoustoiminnan kulut, viestintä merkkipäivän juhlallisuudet **sekä verkostojen koordinointi**
- Lomatoiminnan järjestämiseen
- Toimitilojen pysyviä vuokria ei avusteta. Poikkeuksena tässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta voi käyttää erityistä harkintaa tapauksissa, joissa tila on toiminnan ja alueen kannalta kriittinen ja liittyy olennaisesti hyvinvointialueen tehtäviin.
- Toimintaan, jota Pohjois-Karjalan hyvinvointialue ostaa järjestöltä

Avustamista koskevassa päätöksessä tai sopimuksessa ei velvoiteta avustuksen hakijaa suorittamaan vastapalveluita. Pelastusalan avustukset sopimuspalokunnille tai muulle pelastusalaalla toimivalle järjestölle myöntää Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Pohjois-Karjalan pelastuslaitos (Pelastuslaki 379/2011 § 25).

Avustettavan toiminnan tulee olla:

- Siun soten strategian ja arvojen mukaista
- uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumatonta
- Pääteetöntä ja nikotiinitonta

4. Muut ehdot

Kaiken avustettavan toiminnan tulee olla Suomen lain ja asetusten mukaista. Hakijan tulee noudattaa toiminnassaan hyviä tapoja sekä yleisesti hyväksyttyjä eettisiä periaatteita. Avustuksen hakija vastaa itse toimintansa laadusta ja laillisuudesta. Avustusta hakevan järjestön hallinnon ja talouden on oltava voimassa olevien lakien mukaan järjestetty ja vakaalla pohjalla. Avustettavan toiminnan rahoitussuunnitelma tulee olla toteuttamiskelpoinen. Avustettavalla toiminnalla ei voida kiertää hankintalakia.

Hyvinvointialue voi myöntää avustusta vain siihen toimintaan, johon sitä on haettu. Avustettava toiminta on hakemuksessa avattava riittävästi, jotta lautakunta voi tehdä päätöksen avustuksen myöntämisestä. Myönnettävä avustuksen määrä ei ole sidoksissa aiemmin hyvinvointialueen myöntämiin avustuksiin.

Avustuksen myöntäminen

Avustusten myöntäminen perustuu aina harkinnanvaraisuuteen, jota ohjaa lainsäädäntö, yleiset avustusperiaatteet sekä muut ehdot. Avustuspäätöksen valmistelussa voidaan tarvittaessa ottaa huomioon järjestön varallisuus ja avustuspäätös voidaan tarvittaessa suhteuttaa järjestön varallisuuteen.

Avustukset suunnataan hakijoille, jotka parhaiten kykenevät täyttämään avustusten myöntämisen kriteerit; kuinka avustettava toiminta kiinnittyy hyvinvointialueen tehtäviin sekä tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä. Avustuksia myönnettäessä noudatetaan lakia ja hyvän hallinnon periaatteita. Näiden lisäksi avustuksen myöntämisessä kiinnitetään huomiota seuraaviin kohtiin:

- Avustettavan toiminnan vaikuttavuus, merkityksellisyys alueella, kohderyhmän laajuus tai erityisen haavoittuva asema
- Kumppanuuksissa ja yhteistyösopimuksissa kiinnitetään erityisesti huomiota kehittämistoimintaan, hyväksi todettujen käytänteiden ja menetelmien hyödyntämiseen tai avustettavan toiminnan toteuttamiseen tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa

Hakemuksen liitteet

Mikäli haettava avustussumma on 10 000 € tai enemmän, tulee hakemuksen sekä avustuksen raportoinnin liitteeksi lisätä toimintakertomus, tilinpäätös sekä tilintarkastuskertomus avustushakemuksen käsittelyä, myöntämistä ja käytön valvontaa varten. Muussa tapauksessa avustuksen hakijan tulee antaa valmistelevalle viranhaltijalle pyydettyä kyseiset asiakirjat avustushakemuksen käsittelyä, myöntämistä ja käytön valvontaa varten.

Kirjanpito

Avustuksen hakijan tulee järjestää kirjanpito siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata. Avustuksen hakijan tulee eriyttää yleishyödyllinen toiminta kirjanpidossa mahdollisesta palvelutuotannosta tai muusta taloudellisesta toiminnasta. Myönnetyn avustuksen määrän ollessa vähintään 10 000 €, avustuskohde on edellytettyä kirjanpidon erillistä kustannuspaikkaa tai laskentakohdetta, jolle kustannukset ja tuotot kohdennetaan. Myönnetyn avustuksen määrän ollessa alle 10 000 €, avustuksen saaja on muutoin luotettavasti selvitettävä, että avustus on käytetty kulujen kattamiseen, jotka ovat syntyneet avustettavassa toiminnassa. Avustuksen käytön luotettava seuranta edellyttää, että avustuskohde on erillinen kustannuspaikka. Liiketoimintaa harjoittamaton yhdistys, jonka saamien avustusten ja muiden tulojen yhteenlaskettu määrä päättyneellä ja sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on enintään 30 000 €, voi soveltaa Yhdistyslain 37 a § mukaista kevennettyä tilinpitomenettelyä.

Avustuksen takaisinperintä

Avustus voidaan periä takaisin, mikäli se käytetään muuhun kuin myönnettyyn tarkoitukseen. Avustus voidaan periä takaisin, mikäli hyvinvointialueen edellisenä vuonna myönnetyn avustuksen selvitetystä ei ole toimitettu annetussa määräajassa. Uusia avustuksia ei myönnetä hakijalle, jonka aiemmin myönnetty avustus on takaisinperinnässä.

Avustuspäätöstä koskevat vähäiset muutokset

Avustuksen saaja on velvollinen välittömästi ilmoittamaan hyvinvointialueelle sellaisesta seikasta, joka saattaa vaikuttaa avustuksen myöntämistä koskevaan päätökseen.

Avustuspäätökseen voidaan tehdä vähäisiä ja teknisluonteisia muutoksia tai pidentää avustuksen käyttöaikaa hakijan kirjallisesta ilmoituksesta, jossa on esitetty haettavalle muutokselle erityinen syy. Avustukselle voidaan myöntää maksimissaan yksi vuosi lisää käyttöaikaa. Muutosta ei saa toteuttaa ennen kuin Siun soten viranhaltija on antanut muutoshakemukseen myönteisen päätöksen.

Yhteisvastuullinen toiminta

Avustuskelpoiset hakijat voivat hakea avustuksia yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti. Yhteisvastuullisessa toiminnassa hakijoiden on mahdollista sopia päävastuullisesta hakijasta, jolle avustus maksetaan ja joka vastaa avustuksen käytön raportoinnista. Hakijat voivat myös sopia avustuksen ja raportointivastuun jakautumisesta toiminnan toteuttamiseen osallistuvien hakijoiden kesken. Jos hakijat hakevat avustusta yhdessä ja toteuttavat toimintaa yhteisvastuullisesti, niiltä edellytetään keskinäistä yhteistyösopimusta. Hyvinvointialue tarjoaa hakijoiden käyttöön sopimus pohjan, jota voi hyödyntää.

Viestintä avustettavasta toiminnasta

Hyvinvointialue hyödyntää Lähellä.fi -palvelua asukkaiden ohjaamisessa yleishyödylliseen toimintaan. Avustuksen hakijan tulee ilmoittaa avustettavasta toiminnasta Lähellä.fi -palvelussa. Avustuksen saajan tulee käyttää hyvinvointialueen logoa avustettavien toimintojen markkinoinnissa.

5. Avustusmuodot

Hyvinvointialueen avustukset jakaantuvat neljään avustusmuotoon: toiminta-avustukset ja niiden sisällä oleva teema-avustus sekä kumppanuus ja aie- tai yhteistyösopimukset.

5.1 Toiminta-avustukset

Toiminta-avustusta voidaan hakea kriteereiden ja sisältöalueiden mukaisen toiminnan järjestämiseen (ks. sivu 4). Toiminta-avustusta haetaan kerran vuodessa marras-joulukuussa. Toiminta-avustusten tarkempi hakuaika ilmoitetaan vuosittain hyvinvointialueen internetsivuilla. Toiminta-avustuspäätökset tehdään alkuvuodesta, hyvinvointialueen talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Hakeminen ja maksatus

Hakemus tulee toimittaa allekirjoitettuna määräaikaan mennessä. Hakemus allekirjoitetaan hallituksen valtuuttaman henkilön toimesta hakemuksen lähettämisen yhteydessä. Toiminta-

avustushakemuksen yhteydessä tulee toimittaa allekirjoitettu pöytäkirjaote hallituksen kokouksesta koskien hakemuksen tekevän henkilön valtuutusta asian hoitoon. **Puutteellisia ja myöhästyneitä hakemuksia ei voida ottaa käsittelyyn.**

Toiminta-avustukset haetaan ensisijaisesti sähköisesti Miun palvelut – järjestelmän kautta. Hakemuksen voi tehdä myös paperilomakkeella, jonka voi tulostaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen internetsivuilta ja palauttaa postitse hyvinvointialueen kirjaamoon (Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, kirjaamo os. Tikkamäentie 16, M-talo / 3. krs, 80210 Joensuu).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää järjestöjen toiminta-avustuksista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä osallisuuden lisäämisen käyttötarkoituksiin ([Hallintosääntö 9 §](#)). Toiminta-avustus tulee käyttää talousarviovuoden aikana. Jos avustusta ei voida käyttää sovittuna aikana, tulee avustuksen käytöstä ja/tai palautuksesta neuvotella erikseen. Myönnetty toiminta-avustus maksetaan saajan ilmoittamalle pankkitilille sen jälkeen, kun avustuspäätös on saanut lainvoiman.

Raportointi

Toiminta-avustuksen käytöstä tulee raportoida kuukauden sisällä avustettavan toiminnan päättymisestä tai kuukauden sisällä talousarviovuoden päättymisestä. Avustuksen hakijan tulee huomioida, että uutta avustusta ei voida laittaa maksatukseen, mikäli edellisen vuoden raportointia ei ole toimitettu määräaikaan mennessä (ks. sivu 6).

Ensisijaisesti avustuksesta raportoidaan erillisellä lomakkeella Miun palvelut -järjestelmän kautta. Raportoinnin voi tehdä myös paperilomakkeella, jonka voi tulostaa Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen internetsivuilta ja palauttaa postitse hyvinvointialueen kirjaamoon (Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, Kirjaamo os. Tikkamäentie 16, M-talo / 3. krs, 80210 Joensuu). Toiminta-avustuksesta tulee raportoida mihin toiminta-avustus on käytetty, kohdattujen henkilöiden lukumäärä, mahdollisten toimintakertojen määrä, toiminnan vaikutukset ja merkityksellisyys alueelle sekä avustettavan toiminnan kustannukset.

5.1.2 Teema-avustus

Hyvinvointialue voi myöntää kertaluontoista teema-avustusta, jolla vastataan äkilliseen ja/tai ajankohtaiseen toimintaympäristössä ja/tai kohderyhmän tarpeissa tapahtuneeseen muutokseen. Teema-avustusta voidaan myöntää samaan toimintaan vain kerran.

Teema-avustuksella tarkoitetaan kohdennettua, painopisteiden mukaista erityishakua. Teema-avustusten painopisteet voivat määräytyä hyvinvointikertomuksen painopisteiden mukaan tai hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan valitsemien painopisteiden mukaan. Lautakunta päättää vahvistaessaan järjestöavustusohjeet avataanko teema-avustuksen rahoitushaku ja kuinka monta prosenttia toiminta-avustusten määrärahoista siihen kohdennetaan (maksimissaan 10 %:a).

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta on päättänyt, ettei erillistä teema-avustusta avata vuodelle 2026.

5.2 Kumppanuudet

Hyvinvointialue voi harkinnan mukaan tukea toimintaa, johon järjestö hakee hankeavustusta tai kohdennettua avustusta esimerkiksi Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus STEAlta tai ESR-hankerahoitusta Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta. Hyvinvointialueen avustus toimii täydentävänä julkisena rahoituksena. Hyvinvointialueen avustus voi olla joko rahallista tai henkilötyöpanosta. Kumppanuus voi olla myös strategista yhteistyötä hyvinvointialueen ja järjestön välillä, jossa sovitaan yhteisistä tavoitteista ja kehittämiskohteista. Kumppanuus tehdään aina harkinnanvaraisesti yhteisen sopimisen perusteella.

Hyvinvointialueen hakiessa ulkopuolista rahoitusta, järjestö voi toimia hankekumppanina. Tällöin järjestön omarahoitusosuudesta neuvotellaan tapauskohtaisesti.

Kumppanuuksissa on jatkuva haku rahoitushakuaikataulujen mukaisesti, hyvinvointialueen talousarviossa päätettyjen määrärahojen puitteissa. Kumppanuutta esitetään sähköisesti Miun palvelut -järjestelmän kautta. Kumppanuutta haettaessa tulee huomioida kumppanuusprosessin käsittelyaikataulu.

Järjestön hakiessa kumppanuutta, jossa hyvinvointialueen rahoitus toimii julkisena täydentävänä rahoituksena. ~~Ennakkovaikutusten arvioinnilla saadaan tarvittava tieto toiminnan tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta pitkällä aikavälillä, jota hyödynnetään avustuspäätöstä tehdessä.~~

Toiminnan sisällöstä riippuen kumppanuussopimuksista päättävät:

- Toimialuejohtaja toimialueeseen kohdistuvista kumppanuuksista
- Tulevaisuuslautakunta toimialueet ylittävistä strategisista hankkeista ([hallintosääntö § 10](#))

Kumppanuuden raportoinnissa, seurannassa ja käytettävissä mittareissa pyritään hyödyntämään ulkopuoliselle rahoittajalle (esim. STEAlle tai ELY-keskukselle) tehtäviä seuranta- ja loppuraportteja sekä käytettäviä mittareita. Raportteja ja seurantaa voidaan täydentää hyvinvointialueelle, mikäli hyvinvointialueen tilintarkastus, sisäinen tarkastus tai laaduntarkastus sitä vaatii. Maksatuksesta sovitaan erikseen ja se voi tapahtua joko etu- tai jälkipainotteisesti. Hyvinvointialue pyrkii sitoutumaan kumppanuuksiin koko hankekaudelle periaatteella päätöksellä talousarvio huomioiden.

5.3 Aie- ja yhteistyösopimukset

Aie- tai yhteistyösopimus toimii hyvinvointialueen lausuntona järjestölle rahoituksen hakemisessa. Hyvinvointialue voi aie- tai yhteistyösopimuksella puoltaa toimintaa, johon hakija hakee hankeavustusta esimerkiksi Sosiaali- ja terveystieteiden avustuskeskus STEAlta tai ESR-rahoitusta Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta. Aie- tai yhteistyösopimus voi liittyä haettavan hankkeen alaiseen toimintaan tai yleiseen yhteistyöhön hyvinvointialueen kanssa, johon ei liity hyvinvointialueelta tulevaa rahoitusta.

Aie- tai yhteistyösopimukset tehdään aina harkinnanvaraisesti yhteisen sopimisen perusteella. Aie- tai yhteistyösopimuksissa on jatkuva haku mahdollisten rahoitushakuaikataulujen mukaisesti. Puoltavan aie- tai yhteistyösopimuksen pyyntö esitetään sähköisesti Miun palvelut -järjestelmän

kautta. Aie- tai yhteistyösopimusta pyydetessä tulee huomioida aie- tai yhteistyösopimusprosessin käsittelyaikataulu.

Aie- tai yhteistyösopimuksista päättää hyvinvointialueen toimialuejohtaja.

